

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 1. De Coadjutore cum jure Successionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

lunus, & intelligimus referendum. Quod si beneficii reditus tennes sint, & Beneficiario, & Coadjutori insufficientes, in sustentationem Beneficiarii expendendi sunt, & Coadjutori aliâ viâ providendum est; quia *in aequali necessitate* Beneficiarius proprius præferendus videtur suo Vicario: sic Abbas c. de *Reitoribus*, de Cleric. egrotant. n. 5. Et ideo, ad providendum Coadjutori cogi potest populus per Episcopum, si quidem Coadjutore indiget, ut sibi spiritualia ministraret, ergo tenetur ei temporalia subministrare; sic Barbosa, Riccius, supra & Azor 2. p. l. 3. c. 2. q. 9.

674 Quæstio est 3. quid juris habeat Coadjutor temporalis? R. quod id, per ordinem ad quod Coadjuto substituitur, ut colligitur ex c. *Ex parte 5. h. t. ibi: per quem tam Episcopo, quam populo utiliter consulatur*; hinc si datus est Episcopo v. g. *simpliciter* nimirum eum plena potestate, quam Coadjutus habet, vel lege diocesana, vel lege jurisdictionis ordinaria; imò etiam delegatâ vi officii & dignitatis (*non autem persona*) nisi pro certis casibus limitetur, vel ad aliquid adstringatur, quo non tenebatur Coadjutus, idem juris habet Coadjutor.

Hinc fit, quòd, cum in c. *unico §. præfenti*, relato n. 673. prohibeatur illis alienatio rerum Ecclesiæ immobilium, & prætoriarum, quæ servando servari possunt nullam ejusmodi alienationem facere possint. 2. Ibidem Coadjutori imponitur obligatio reddendi plenam suæ administrationis rationem vel ipsi Coadjuto, si capax fuerit; vel Capitulo, aut Superiori; quod verum est, etiam durante officio; cum non habeant tempus officii determinatum, sicut tutores, qui ante finem officii, seu tutelæ (cum habeant tempus determinatum) reddere rationes non obligantur ex L. 3. C. de administrat. Tutor.

675 Dixi: Coadjutori *temporali* prohibitam esse alienationem rerum Ecclesiæ; quod accipe de alienatione *voluntaria*, ad quam scilicet aliâ vi officii non tenetur. Quare, si Coadjutus incapax est, ut beneficii de jure ad ipsius provisionem pertinentibus, provideat, id poterit Coadjutor simpliciter datus, non tantum confirmando electos, aut instituendo præ-

sentatos; Sed etiam providendo per *liberam* collationem, hæc enim, licet non dicatur *libera*, ut possit fieri, vel non fieri; sed solum, ut possit fieri non expectatâ electione, vel præsentatione (quo sensu non opponitur *necessaria*) in quantum explicat provisionem faciendam ex officio. Hæc de Coadjutore temporali. Nam de illo, qui Coadjutor datus est cum jure successionis, quædam particularia sunt, de quibus in seqq.

ARTICULUS V.

De Coadjutore in specie.

CUM Coadjutores aliqui dentur solum ad tempus, sine jure successionis nimirum solum pro tempore necessitatis in Coadjuto durantis, ut diximus superius; alii autem cum *jure successionis*, qui communiter dantur pro Canonicatibus, & præbendis in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, de utroque in particulari agendum erit, cum primis autem, ubi Coadjutor habet simul jus successionis, isto per hoc necdum habeat jus reale in beneficio, sed tandem ad beneficium, cujus causa Coadjutoria beneficium dici potest, ut notavimus supra.

§. 1.

De Coadjutore cum jure Successionis.

EJUSMODI Coadjutorias non nisi urgente necessitate, vel evidenti utilitate Ecclesiæ dandas esse, constat ex *Trid. Sess. 25. de reform. c. 7.* quamvis hoc decreto non ligetur Authoritas summi Pontificis, ut notavimus n. 669. In casu igitur dati Coadjutoris cum jure successionis, quæstio 1. est, quæ potestas illi competat? Ad hoc respondet Garcia de beneficiis p. 4. c. 5. à n. 53. ut videri potest apud Castropalaum tr. 13. D. 1. p. 10. n. 1. his Coadjutoribus concedi facultatem, & potestatem, *tam in temporalibus, quam in spiritualibus* administrandi præbendam cum jure succedendi in illa, ita, ut absente Coadjuto, loco illius, uti præbendatus proprietarius, interservire possit, & stallum in Choro, & locum; vocemque in Capitulo, processionibus, aliisque Ecclesiæ actibus habere nec non omnes, & singulas prærogativas, præeminencias, & honores, quos princi-

principalis ratione Canonicatus, & præbendæ, seu dignitatis habet, & haberet, si præfens adesset, lucrarique omnes fructus, & proventus, etiam anniversaria, & manualia, quos lucraretur proprietarius, si personaliter horis diurnis, & nocturnis adesset, ubi tamen addit: his Coadjutoris apponi solere primò, ne possit Coadjutor in regimine præbendæ se intromittere, nisi pro voluntate Coadjuti; Secundo, ne prætextu Coadjutoria aliquid exigere possit à Coadjuto pro servitio impensò: tertio, ut, si inserviendo deficiat, ob cujus causam Coadjutus non lucratur, fructus ei solvat, quod amittit: his ita positis.

678 Quæstio altera est, an, petente Coadjuto, teneatur ipsius loco Coadjutor inservire? R. vel in decreto, talem Coadjutorem constituente, apponitur clausula, *quod debeat*, vel tantum, *quod possit* inservire loco Coadjuti? in 1. casu omnes conveniunt, *debere*; in 2. casu, *debitum* negat Navarrus consil. 1. de Cleric. ægrot. à n. 3. affirmat Garcia cit. quem se sequitur Castropalaus cit. p. 10. n. 2. idque probabilius, ratione desumpta *ex vi Coadjutoria assumpta*, nam hæc naturâ suâ ordinatur in commodum Ecclesiæ, & Coadjuti, ut illa debitis functionibus non destituatur; iste autem ab his sublevetur, unde meritò censerî potest intercedere, tacitum contractum intercoadjutum, & Coadjutorem, ut, cum ille voluerit sublevari ex justa, ipse hoc ipso ex vi suscepti muneris supplere debeat, præsertim, cum eo titulo jus successions conferatur.

679 Dices: Papa constituens ejusmodi Coadjutorem, cum sola clausula, *ut possit inservire*, hoc ipso insinuat *liberam facultatem*, adeoque non *necessitatem*; alioquin diceretur, *debet inservire*. 2. Coadjutus non habet obligationem sustentandi Coadjutorem: ergo neque Coadjutori imponi potuit obligatio Coadjuto servienti: videntur enim hæc, *mutuæ* obligationes. R. ad 1. dupliciter intelligi posse *liberam facultatem*, 1. per eam intelligendo, libertatem inservendi, vel non inservendi; 2. intelligendo libertatem seu facultatem *liberam*, hoc est independentem ab alio modo acquirendi potestatem exercendi functiones, in ordine ad quos Coadjutoria da-

tur. In hoc secundo sensu non excluditur obligatio inservendi, Coadjuto petente, quam importat voluntaria susceptio Coadjutoria, ut vi ejus Coadjuto sit provisum cum ejus operam experierit; in primo autem sensu accipi non potest; quia sic Coadjuto per talem Coadjutorem provisum non esset.

Ad 2. Dato anteced. N. consecq. 1. 680 quia loco sustentationis, quam secluso jure successions, deberet recipere ex fructibus beneficii Coadjuti, ut diximus superius, à Pontifice recipit *jus successions*; quod utique plus est; præterquam, quòd consentiendo in Coadjutoriam cum jure successions, quæ non datur (ut simul recipiat sustentationem à Coadjuto) renuntiavit juri cæterotquin accipiendæ ab illo sustentationis; ita sentire videtur Castropalaus cit. tr. 13. D. 1. p. 10. n. 3.

Not. autem quando dicimus, quòd Coadjutor, petente Coadjuto, debeat inservire, licet ei Coadjutoria collata sit sine expressa clausula, *quod debeat*; & solum, constitui, *quod possit*, deberi intelligi, quando alias ipse Coadjutus talem functionem, ex vi sui muneris præstare deberet, vel exigente id bona Ecclesiæ, vel saltem, si alias non lucraretur fructus, distributiones &c. & tali casu, negligente Coadjutore, iisdem, qui censent hunc inservire teneri, etiam censent, obligari ad interessè, & damnum, secutum Coadjuto; alias enim Coadjutoria esset mera expectativa; sic Barbosa in *Trid. Sess. 25. c. 7. n. 14.* contra Navarrum, contrarium sentientem.

Quæstio 2. est, an, petente Coadjuto 681 deberet inservire Coadjutor, quando ipse Coadjutus excusatur propter infirmitatem, vel aliud legitimum; R. quòd sic; ita Farinacius Tom. 2. novissimarum decisi: decisi 152. Nam Coadjutor in hunc finem datus est, ut Coadjuto impedito, vice hujus inserviat, ne videlicet Ecclesiæ destituatur debito servitio, ut colligitur ex c. 1. de Cleric. ægrot. in 6. ibi: *ad dictum officium exequendum*; & *Trid. Sess. 25. c. 7.* Nec obstat, si dicas, quòd Coadjutor personam Coadjuti representet, eique concedantur omnes prærogativæ, & præeminentiæ, quibus gaudet Coadjutus, ac in eum translata sit obligatio, quam habet Coadjutus, sed ubi Coadjutus est justè impe-

impeditus, in eo cessat obligatio, ergo & in Coadjutore. *re. enim, quòd Coadjutor repræsenteret Coadjutum in præbenda, non in infirmitate; hinc, esto Coadjutor possit abesse, quando id posset Coadjutus ratione præbendæ; non tamen, quando id potest ratione infirmitatis; hoc enim, est persona, illud rei.*

682 Et ideo bene conceditur Coadjutori, quòd Coadjutus habeat ratione præbendæ; de quo fusè agit Barbosa in *dist. c. 7. Trid.* sed non, quòd Coadjuto conceditur ratione circumstantia extrinsecæ v. g. *infirmitatis.* Aliud etiam est, quòd in Coadjutorem translata sint obligationes reales Coadjuti, quas habet ratione præbendæ; aliud obligationes personales, quas habet Coadjutus ratione alicujus circumstantiæ efficientis personam. Cæterum, quo loco sedere possit, ac debeat Coadjutor simplicis Canonici, ac Coadjuto absente præstare functiones; aut, si præbendæ sit annexa dignitas, ratione cujus Coadjutus alios præcedet? Videri potest resolutum apud Barbof. *cit. à n. 15.* variis resolutionibus *Sacr. Congr. ibid.* relatis.

683 Præter hæc *Not. 1.* Coadjutorem, absente, vel ægotante Coadjuto, hoc nolente, posse assistere Choro, & vocem habere in Capitulo negari à Garcia *p. 4. c. 5. à n. 59.* affirmari à Navarro, *de Cleric. ægot. consil. 1. n. 5.* rectius tamen distingui & concedi posse, Coadjutore *iniquè negante* (ut, si Ecclesiæ foret utilis ejus assistentia) nam ad hunc finem datur Coadjutoria; si autem *non iniquè* negari, quòd tunc posset, quando scilicet etiam ipse Coadjutus licitè abesset, quales sunt actus Capitulares, qui spectant solum commodum Coadjuti; quia tunc cessat ratio; quæ est in oppositum.

684 *Not. 2.* Coadjutum morbo, vel aliàs legitimè impeditum haberi pro præfente in ordine ad lucrandos fructus, vel distributiones, licet eo casu non interviat Coadjutor; hoc enim haberet in tali casu, esto careret Coadjutore; nec beneficium Coadjutoris dati debet in ejus damnium esse; sic Castropalaus *cit. p. 10. n. 9.* de quo tamen V. dicta *n. 680. infine.*

685 *Not. 3.* In questione, an Coadjutori rectè detur Sedes Coadjuti: vel ultima post omnes Proprietarios? rectius affir-

Tom. III.

mari pro secundo; quia Coadjutor, esto succedat Coadjuto in his, quæ illi competunt ratione præbendæ, secus tamen est in illis, quæ competunt, ratione antiquitatis, & ita tenet Gonzalez *ad reg. de Mensibus gloss. 5. §. 9.* Garcia *p. 4. c. 5. n. 66.* quòd procedit, ut nec præcedat Proprietarios noviter ingressos; cum sit eadem ratio, sic DD. *cit.*

Not. 4. Coadjutori competere voce 686
activam & passivam in electionibus Canonicatum, vel aliis officiis Sede vacante, quæ competunt Coadjuto ratione præbendæ, non autem, quæ ratione suæ personæ; nam in illis, non in his per Coadjutoriam ei substitutus est; sic Garcia *cit. c. 5. n. 87.* & quamvis Coadjutor titulo Coadjutoria non sit Canonicus (nam in beneficio Coadjuto non habet jus *in re*, sed tantum jus *ad rem*, si sit cum futura successione) est tamen de Capitulo, cum ratione præbendæ coadjuta, stet loco Coadjuti per ordinem ad functiones competentes ratione præbendæ; sic Felinus in *c. accessissent, de Constitut. n. 34.*

Not. 5. Questionem moveri à 687
Quintanaduennâ in singularibus *Theol. moral. tr. 7. sing. 42.* utrum Coadjutor Decani, in ipsius absentia pedum ablutionem, similesque functiones, quæ Episcopo & ipsius loco, Decano competunt, exercere valeat? & *ab eod. n. 1.* responderi affirmativè ex decisione facta à sacra Rituum Congregatione in Picensina 8. Maji 1621. quam affert Barbosa *l. 1. de jure Eccles. c. 21. n. 98.* rationem dat, quia officium Coadjutoris est, ut loquitur Glossa in *c. Pastoralis*, ea facere, quæ pertinent ad officium ejus, cui deputatus est: ergo, cum hæc ablutio ad Decanum pertineat, si Episcopus eam non exequatur, in absentia Decani, illam Coadjutor exequatur; ac similiter omnes alias similes propter eandem rationem.

Probat deinde ex Hieronymo Gon- 688
zalez in *reg. 6. Cancell. Gloss. 5. §. 9. n. 97.* qui ait: semper in modernis Coadjutoris dici solet, quòd Coadjutor habere debeat omnes, & singulas prærogativas, præeminentias & honores in Choro, Altari & Capitulo, ac Processionibus, nec non in actibus Capitularibus tam intra, quam extra
X
Eccle-

Ecclesiam, quas, & quos prædictus N. ratione talis dignitatis, vel Canonicius & præbendæ habet, & si præfens esset, haberet: ergo cum hæc, ut prærogativa Decani, ipsius Coadjutori competit, dummodo statutum, aut consuetudo vim legis habens non opponatur (sic enim prædicti Doctores sunt intelligendi) sicut in præfenti non opponitur. Ad Rubricam autem Missalis, in qua statuitur, quod Prælati seu Superior singulorum pedem lavet, respondet ex eod. Gonzalez, quod Coadjutor sit Prælati, seu Superior, quia, ut inquit Gonzalez *sup. n. 2. & 3.* Coadjutor est Prælati, & ut talis habet curam animarum, plenam, & liberam administrationem; probatque hoc pluribus Juris Canonici testimoniis, & addit n. 41. hoc procedere non solum in temporalibus, sed etiam in spiritualibus.

689 Limitat autem, dummodo Coadjutor Decani (seu cujuscvis alterius dignitatis) sit Sacerdos; sicut etiam de Decano statuitur à S. Congregatione, juxta dicta *sing. 41. n. 5.* Quia, ut rectè Gonzalez *sup. ait:* In Coadjutore requiritur eadem idoneitas, ac sufficientia, quæ requiritur in titulari: ad fruendum scilicet dignitatis suæ prærogativis. Et licet hæc fruitio, secundum se considerata sacerdotalem, imò nec sacrum Ordinem exigat, sicque à Monialibus exerceri videamus, & à fidelibus etiam Laicis fieri solitam in Ecclesiis testantur S. Augustinus *de Offic. Eccles. c. 12.* Albinus Falcus Magister Caroli Magni tit. de Coena Domini; si tamen fiat eo ritu, & solemnitate, quæ juxta Rubricas Missalis Romani fieri debet in Ecclesiis Cathedralibus, & in Collegiatis, Parochialibus, & Regularibus Virorum, necessum est, ut Sacerdos sit, qui eam exequatur; cum vestibus Sacerdotalibus, Ministrisque Diacono, & Sub-Diacono in ea utatur. Sed in his advertendum, quod sæpe diximus, num ea functio competat titulo *præbendæ*? an titulo *antiquitatis* solum, vel alio *personali*? si primum? affirmandum est pro Coadjutore; si secundum? negandum; nam in his non substituitur.

S. 2.

De Coadjutore temporalis.

Qui enim constitutus est cum jure 690 successionis, perpetuus est. Circa temporalem porro, & perpetuam Coadjutoriam illud notandum est, quod neutra sit beneficium Ecclesiasticum, neutri enim conceditur jus in beneficio, sed tantum ejus regimen, & functio, quam præstare aliàs deberet Coadjutus; designatur enim solum ad supplendum impedimentum Coadjuti, ut notat Azor *p. 2. Instit. moral. l. 3. c. 2. q. 2.* Coadjutori porro temporalis obliganda est congrua portio pro qualitate ministerii impenso, juxta *Trid. Sess. 21. de Reform. c. 6.* ibi: *Episcopi, tanquam Sedis Apostolica delegati Coadjutores eis deputare, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare possint, quacunque appellatione, & exemptione remota;* quibus positis:

Quæstio 1. est, an Coadjutor *temporalis* gaudeat eodem jure absentia, quo Coadjutus? R. quod sic, quia hoc privilegium præbendariis conceditur propter continuum totius anni servitium, ut aliquantum, laboris remissione, temperetur; sic Gonzalez *de reg. Mens. gloss. 5. §. 9. n. 13. Navarr. Consil. 1. de Cleric. agror. n. 6.* Sed hoc intellige, dummodo proprietarius non assumat alios dies absentia; sed inter utrumque conveniat, ne plus temporis ambo tribuant absentia, quam Rectori talis beneficii, secluso Coadjutore, concessum sit; sic Gonzalez *cit. & Garcia p. 4. c. 5. n. 79.*

Quæstio altera est, an Coadjutor 691 temporalis æque, ac Coadjutus, teneatur ad residentiam? ratio dubitandi videtur, quia residentia fundatur in eo, quod quis habeat beneficium Ecclesiasticum; at Coadjutor non habet beneficium Coadjuti; ergo vi hujus non teneatur residere; sed affirmandum est nihilominus; nam obligatio residendi fundatur non tantum in beneficio, secundum quod explicatius percipiendorum fructuum; sed etiam in officio, ac ejus exercitio; nam propter hoc datur beneficium, at exercitium Officii est penes Coadjutorem, sic

Qua-